

Учителската професия - богатна възможност за опознаване на ромите

Разговор с Милевка Борисова Динчева, дългогодишна учителка в ромския квартал "Факултета" в София. Завършила е Факултета по славянски филологии при СУ "Климент Охридски", специалност български език и литература. Родена е на 25 август 1942 година в с. Горна Мелна, Трънско. завършила е гимназия в Трън и оттам са първите ѝ контакти с ромите, родили интереса ѝ към вицовете за тях, част от които публикувахме в бр. 3-4 на в. "Романо слово", събуждали изключителен интерес у нашите читатели.

- Г-жо Динчева, била сте учителка в ромския квартал "Факултета" в София. Какви са вашите впечатления от тези хора?

- За да говори повече за ромите, човек трябва преди всичко много добре да ги познава. А учителската професия дава голяма възможност за това. Обикновено у много хора се е загнездило мнението, че ромите са безотговорни и опасни хора: мошеници, пияници и крадци. Наистина, има и такива, но те не се срещат само сред ромското население.

Нашият народ на тази тема е съхранил една много мъдра пословица: "Във всяко стадо има мърша".

От дългогодишните контакти с ромите аз се убедих, че това са хора трудолюбиви, простодушни и сравнително бедни, защото повечето от тях нямаха образование и нужната квалификация, за да заемат по-престижни и добре платени длъжности.

- Кои са най-интересните ви спомени?

- Спомени имам много, но един няма никога да заб-

равя, защото много пъти ме е карал сериозно да се замислям.

Беше през пролетта на 1977 г. Водех I-ви клас, но, поради дълго отсъствие по болест, оставих учениците си в началото на ноември и се върнах в края на април. Поради липса на постоянен заместник, децата бяха забравили всичко, което бяхме учили и не бяха усвоили почти нищо ново. Имаше опасност по-голямата част от тях да повторят класа. Реших да проведа открит урок с родителите им, за да ги убедя в опасността, която ги застраша-

оставям учениците сами в класната стая, но тръгнах. Видях съсухрена, възрастна жена, която с мъка се подпираше на тояжката си:

- Чедо, - каза тя - я съм бабата на Радж. Искam да ми кажеш дали си доволна от моя внук.

Гледах тази жена със скрито възхищение. Тя нямаше сили да изкачи стълбите до втория етаж на училището, а гледа внучето си и живо се интересува от неговото образование и възпитание.

От проведения открит урок с родителите резултатите бяха повече от очак-

име Георги. Няколко години не беше записван на училище, защото родителите го укривали. Случайно го издирих и го записах в моя клас. В продължение на 4 години беше най-добрият ми ученик и най-силният физически. Поради бедност получаваше безплатни купони за стола и стипендия за отличния си успех. Но веднъж се случи нещо много неприятно. Беше към края на учебната година в IV-ти клас. Влизам в класната стая и виждам 5-6 деца, които се бият. Между тях беше и Георги. Помислих, че бие някого и му ударих шамар. Той се обърна към мен с насълзени очи и каза:

- Защо ме ударихте? Аз ги разтървавах.

Нямах време за извинения, защото той тръсна вратата и повече не го видях. А беше отличник, получаваше купони и стипендия и до края на учебната година оставаше само един месец. Търсих го няколко пъти у дома, но той се криеше.

- Откога и как започнахте да събирате вицове?

- От дете обичам литературата и първата ми публикация е на 15 години - пътепис за Трънското ждрело. По-късно животът ме подложи на жестоки изпитания и години наред нищо не написах. Вицовете са в по-късния период на моето творчество. Вдъхновението да ги събирам дойде от остроумието на трънчаните да се смеят над грозното и недостойното в човешките взаимоотношения. Целта ми е трънчаните със своя бит и култура да заемат своето достойно място в българския фолклор.

- А как се появиха ромските вицове?

- Аз съм завършила в град Трън, където има много роми. Тези вицове са възникнали от действителни случки и разкриват бита и културата на ромите и изкуството им да оцеляват физически. ❖

ва. Бях приятно изненадана, когато видях класната стая препълнена от родители, даже и по двама. Споделих тревогата си и те обещаха, че ще помогнат при ограмотаването на учениците.

На другия ден портиерът ме повика да сляза пред входа, защото ме търси някаква жена. Стана ми неприятно, защото трябваше да

ваните. Всички деца бяха ограмотени и завършиха успешно учебната година. Това е едно фрапиращо доказателство, че при правилен подход отстрана на учители и родители ромските деца се развиват като всички други.

Спомням си още един случай, който хвърля светлина върху душевността на ромите. Имаш отличник на